

Яцишин А.В. Онлайн енциклопедії як важливий ресурс збереження культурної спадщини. Збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференція "Інформаційно-комп'ютерні технології: стан, досягнення та перспективи розвитку" (25-26 листопада 2021 р. м. Житомир), Житомир, 2021.

УДК 004.4

Яцишин А.В., д-р. пед. наук, с.н.с.,

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

ОНЛАЙН ЕНЦИКЛОПЕДІЇ ЯК ВАЖЛИВИЙ РЕСУРС ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Різке збільшення інформації в ХХІ ст. спричинило поширення тенденції до універсализації інтелектуального життя, що сформувало поняття цивілізаційної ідентичності, яке означає приналежність до особливого типу культури, своєрідність думки, парадигми свідомості й стереотипу життя. Нове тисячоліття супроводжується зростанням процесів глобалізації, розширенням функцій цифрових технологій, появою в мережі Інтернет так званих вільних енциклопедій. Ці проекти вимагають врахування світового історичного досвіду зі створення універсальних і тематичних енциклопедій, вироблення позиції наукового співтовариства стосовно нового виду історичних та історіографічних джерел інформації, участі в міжнародних проєктах. Мультимедійні енциклопедичні системи мають нові характеристики: підготовка статей за єдиною схемою, написання незаангажованих матеріалів, використання посилань на Інтернет-ресурси, постійне редагування текстів читачами-авторами. Це змушує науковців оцінити тенденції розвитку інформаційних технологій новітнього часу, відкоригувати підходи до створення класичних енциклопедичних видань [3].

Погоджуємо із зазначеним у роботі [1], що енциклопедичні видання виконують не лише інформаційно-комунікативну функцію. Енциклопедії, що презентують національні досягнення і здобутки, виконують важливу пропагандистську функцію, адже цілеспрямоване поширення енциклопедичних знань у суспільстві забезпечує прищеплення національно орієнтованих цінностей, норм і моделей поведінки, що сприяє соціальній гармонії та згоди у суспільстві. Також, окрім поширення знань, енциклопедії є носієм інформації, яка здатна протидіяти виявам маніпулювання масовою свідомістю, що, зокрема, нині спостерігається як вияв зовнішнього інформаційного впливу.

Наразі, сайти онлайн енциклопедій передбачають наявність гіпертексту, актуальної щоденної інформації-календаря про відомих осіб, стрічки енциклопедичних новин, інтеграції із соціальними

мережами та можливості лишати коментарі в обговореннях статей, біографічних документів, мультимедійних блоків (3-d тури аудіо книги), фотогалерей та фотодокументів, ілюстрацій з видань, відеоматеріалів та ін. [2].

Переваги електронної версії видання очевидні, оскільки Інтернет-енциклопедія доступна читачам глобальної мережі Інтернет в усіх країнах світу. Вона є мобільним ресурсом, що дозволяє легко шукати та систематизувати інформацію; містить широкую базу персональних та колективних фотографій, яка постійно розширюється. Електронна версія енциклопедії дає можливість постійного оновлення та доповнення, розміщення фото-, аудіо- та відеофайлів, передбачає інтерактивний зв'язок із читачами та авторами, які можуть додавати коментарі та зауваження, пропонувати виправлення й доповнення. У зв'язку з широкими можливостями, які має електронна версія видання, у світ вийшла перша українська онлайн енциклопедія – Енциклопедія Сучасної України [3].

У дослідженні зазначено, що [3] онлайн Енциклопедія Сучасної України є проектом, результатом якого є сайт, де зібрані статті відповідного паперового видання, створенням якого займається Інститут енциклопедичних досліджень НАН України. Цей цифровий ресурс покликаний охопити всі сфери буття України – від географічного положення, адміністративного устрою, історії, політичної та правової системи, природних багатств, економіки, аграрного і промислового комплексів, науки, культури, музики, мистецтва, літератури та спорту. Ця Енциклопедія вже стала культурним надбанням українського народу. А поява чергових томів – подія всеукраїнського масштабу. Серед авторів – всесвітньо відомі дослідники, визнані авторитети у своїх галузях (провідні фахівці Національної академії наук України, галузевих академій, вчені з вищої школи, мистецтвознавці, краєзнавці та ін.).

Список використаних джерел:

1. Железняк М. Українська електронна енциклопедистика: тенденції розвитку та місце в інформаційному просторі держави. Енциклопедичний вісник України. 2017. Вип. 8–9. С. 7–21. <https://doi.org/10.37068/evu.8-9.1>.
2. Лупаренко Л. Еволюція відкритих електронних науково-освітніх систем і їх використання у вітчизняному освітньому просторі.. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки. 2021. 25(2), 236-272. <https://doi.org/10.32453/pedzbimyk.v25i2.775>.
3. Методичні засади створення паперових і електронних енциклопедичних видань: посібник / НАН України; Інститут енциклопедичних досліджень. – К., 2015. – 252 с. – ISBN 978-966-02-7821-9.